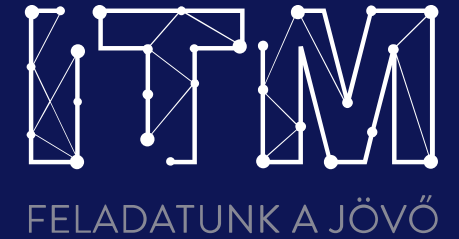

MATÁSZSZ CO2 KVÓTA WORKSHOP
2021.június 3.

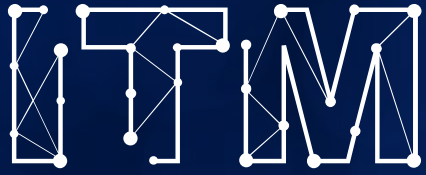
Az EU Kibocsátás-kereskedelmi Rendszere és jövőben várható alakulása, különös tekintettel az ingyenes egységekre

INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI
MINISZTERIUM

Koczóh Levente András
Klímapolitikai referens, Klímapolitikai Főosztály

- Az EU ETS jelenlegi működése, az ingyenes kiosztás aktualitásai
- Az 2030-as megemelt uniós klímacél végrehajtása
- Az EU ETS-ből származó támogatások

FELADATUNK A JÖVŐ

Az EU ETS jelenlegi működése, az ingyenes kiosztás aktualitásai

Az EU fő eszköze a Kiotói Jegyzőkönyv és a Párizsi Megállapodás alatt tett vállalások teljesítésére – I. (2005-2007.), II. (2008-2012.), III. (2013-2020.) és IV. (2021-2030.) kereskedési időszak

Az EU ETS által lefedett ágazatok - a 2003/87/EK irányelv I. melléklete sorolja fel, például:

- Tüzelőanyag-égető berendezések 20 MW-ot meghaladó teljes bemenő hőteljesítménnyel (kivéve a veszélyeshulladék-égető és településhulladék-égető létesítményeket) – erőművek, távfűtőművek és a legváltozatosabb iparágak létesítményei
- Ásványolaj-feldolgozás
- Vas- és acélgyártás és kapcsolódó iparágai, alumíniumgyártás
- Cement- és mészggyártás
- Üveggyártás
- Téglá-, cserép-, és kerámiagyártás
- Számos vegyipari alapanyag előállítása
- Papírggyártás

- Az EU vállalása a Kiotói Jegyzőkönyv II. kötelezettség-vállalási időszakára = a teljes gazdaságra bruttó 20%-os ÜHG kibocsátás-csökkentés 1990-hez képest 2020-ig
 - EU ETS: EU-szinten közösen -21% 2005-höz képest (EU ETS III. kereskedési időszaka – 2013 – 2020.)
- az EU vállalása a Párizsi Megállapodás szerint = a teljes gazdaságra bruttó 40%-os ÜHG kibocsátás-csökkentés 1990-hez képest 2030-ig - a cél emeléséről a későbbiekben lesz szó
 - EU ETS: EU-szinten közösen -43% 2005-höz képest (az EU ETS IV. kereskedési időszaka – 2021-2030.)

Az EU ETS jelentősége

- Bruttó kibocsátások aránya az EU-n belül: 45% ETS, 55% ESD
- Az EU ETS alá 31 ország körülbelül 11.000 erőműve, távhő-termelője és ipari létesítménye (valamint 500 légitársaság) tartozik
- Külön alrendszer a helyhez kötött létesítményekre és a **légiközlekedésre**, külön kvótával (EUA és EUAA)

- Nincsenek tagállami célok, a létesítmények maguk vesznek részt
- 2013. óta uniós szinten harmonizált rendszer: közös jogi háttér, az Európai Bizottság felügyeli, bár a konkrét ügyintézés a tagállami hatóságok bonyolítják
- A lényeg: a kibocsátás okozzon költséget, a csökkentés hozzon bevételt
- A sapka évente csökken: 2020-ig évi 1,74%-kal, 2021-től 2,2%-kal (43 millió kibocsátási egységgel)– 2021-es sapka: 1,571 milliárd db EUA
- Éves ciklus a IV. kereskedési időszakban:
 - Ingyenes kiosztás: a gyakorlatban létesítmény tevékenységi szintjéről szóló, akkreditált hitelesítő által hitelesített éves jelentés benyújtásának időpontjától függ: ha az február 5-ig beérkezik, hiánytalan, és az Európai Bizottság vonatkozó jóváhagyása február 25-ig beérkezik, akkor a kiosztás február 28-ig megtörténik; egyébiránt a jelentés benyújtási határideje március 31, a kiosztás pedig annak elbírálása után történik meg.
 - Akkreditált hitelesítő által hitelesített kibocsátási jelentés az előző évről: március 31.
 - Az előző évi kibocsátásnak megfelelő egység-mennyiség visszaadása: április 30.
- Forgalmi jegyzék – Nemzeti Klímavédelmi Hatóság

- Kibocsátási egységek (kvóta): 1 EUA = 1 tCO_{2e} kibocsátására való jogosultság
- Elv: összes kvóta 57%-a aukcionálásra kerül, 43 % ingyenesen kiosztható – a kibocsátások csökkenése nem eredményez több eladható kvótát az államnak
- Áramtermelés után nem osztható ki ingyenes kvóta
- Más létesítmények: az esetek többségében az egyre csökkenő mértékű ingyenesen kapott kvótamennyiség nem elégséges a kibocsátások fedezésére
- Vásárlás: a tagállami aukciókon (tőzsdén – elsődleges piac) vagy más szereplőktől (tőzsdén – másodlagos piac vagy egymás között)
- Az aukciók jogszabály és az éves aukciós naptár által előre megadott napokon és mennyiségben történnek – automatizmus
- A magyar kvótákat a 25 tagállam által közös közbeszerzésen kiválasztott lipcsei EEX tőzsdén értékesítik, mi csak a pénzt kapjuk meg

- **Az éves kibocsátási jelentést hitelesíttetni kell akkreditált hitelesítő szervezettel**
- A kibocsátási jelentés **forrásanyagokénti bontás**ban tartalmazza a kibocsátásokat (pl. melyik tüzelőanyagból mennyit használtak fel és ez milyen kibocsátással járt)
- **Forrás lehet folyamat-emisszió is** – amikor nem a tüzelés során, hanem a gyártás melléktermékeként keletkezik széndioxid – pl. cement- és mészgyártás, vegyipar, üvegipar, kerámiagyártás – laboratóriumi vizsgálatokkal határozzák meg
- A kibocsátási jelentéseket a hatóság szűrőpróba-szerűen ellenőrzi
- Hatósági helyszíni szemlék

Az ingyenes kiosztás kiszámítása meglévő, helyhez kötött létesítményeknek I.

- Az egyes létesítmények számára ingyenesen kiosztható egységek mennyisége, létesítményrészenként meghatározva és összegezve, előre meghatározva 2020-ig minden évre, majd 2021-2025-ig és 2026-2030-ig - Nemzeti Végrehajtási Intézkedés (NIMs) adatszolgáltatás

$$\text{Kiosztás} = \text{BM} * \text{HAL} * \text{CLEF} * \text{CSCF}$$

- BM: ágazatra jellemző referenciaérték (benchmark)
- HAL: múltbeli tevékenységi szint (a bázisidőszak éveinek átlagos termelése – historical activity level)
- CLEF: értéke attól függ, az ágazat szerepel-e a szénszivárgási listán (carbon leakage exposure factor)
- CSCF: ágazatközi korrekciós tényező (új belépők és egyes hőtermelő létesítmények esetén ehelyett a lineáris csökkentési tényező kerül alkalmazásra)

Az ingyenes kiosztás kiszámítása meglévő, helyhez kötött létesítményeknek II.

- **A 2021-2025-ös időszakra, távhő esetén, a NIMs alapján:**

$$\text{Kiosztás} = \text{BM} * \text{HAL} * \text{CLEF} * \text{CSCF}$$

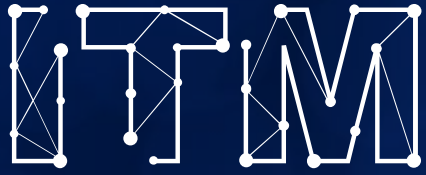
- **BM:** (EU) 2021/447 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet - hő-referenciaérték: 47,3 db EUA / TJ mérhető hő (korábban: 62,3, -24%)
- **HAL:** 2014-2018-as hőtermelés átlaga, létesítményrészenként
- **CLEF:** távhő-létesítményrész és hő-referenciaérték szerinti, nem-CL létesítményrész: 0,3; hő-referenciaérték szerinti CL létesítményrész: 1
- **CSCF:** értéke 1, viszont az áramtermelőnek minősített létesítmények esetén CSCF hiányában az LRF alkalmazandó, azaz ezen létesítményeknél évi 2,2%-os csökkentés vonatkozik a kiosztásokra 2013-as bázison (2021: 0,8562 - 2025: 0,7682)
- Egy uniós bírósági ítélet eredményeként pontosítani kellett az áramtermelő státuszt és azt, hogy melyik hő jogosult kiosztásra – már megtörtént

Az ingyenes kiosztás kiszámítása meglévő, helyhez kötött létesítményeknek III.

- **A kiosztás évenkénti kiigazítása** (2019/1842 bizottsági végrehajtási rendelet):
 - ha a termelés előző két évi gördülő átlaga a HAL-tól legalább 15%-kal eltér,
 - majd újabb 5%-ként,
 - amennyiben 100 EUA-nál nagyobb az eltérés,
- kiigazítás történik az ingyenes kiosztásban.
- A kiigazítástól a tagállami hatóságok eltekinthetnek, ha igazolható, hogy a változás oka **kizárólag** az energiahatékonyság javulása.
- Néhány további paraméter NIMs-hez képesti több, mint 15%-os változása is okozhat kiigazítást (pl. tüzelőanyag és villamos energia felcserélhetősége)
- A létesítmények évente kötelesek hitelesítve jelenteni a korábbi évek tevékenységi szintjeiről – a kiosztás csak ezen jelentések feldolgozása után kerül végrehajtásra

Az ingyenes kiosztás kiszámítása meglévő, helyhez kötött létesítményeknek IV.

- **Eltérések a 2021. évben:** a Bizottság megcsúszott a NIMs-ek ellenőrzésével és a BM-ek és CSCF elfogadásával, ezért az idei ingyenes kiosztás rendhagyóan későn kerül végrehajtásra. A következő lépésekről a későbbiekben nyújt tájékoztatást az illetékes Nemzet Klímavédelmi Hatóság.
- **A kiosztás már ismert változásai 2026-tól, a jelenleg hatályos szabályok szerint:**
- A BM tovább fog szigorodni, akár 42,4 EUA 6 TJ-ig
- A távhő-létesítményrész kedvezményt kapott: a CLEF nem csökken tovább 2030-ig, CL létesítményrész esetén a CLEF továbbra is 1, a nem-CL létesítményrész esetén viszont 0,3-ről fokozatosan nullára csökken 2030-ig
- A HAL a 2019-2023-as időszak adatain fog alapulni
- CSCF újra meghatározásra kerül (ha nincs CSCF, akkor az áramtermelő státuszú létesítmények esetén az LRF: 2026: 0,7462 – 2030: 0,6582)

FELADATUNK A JÖVŐ

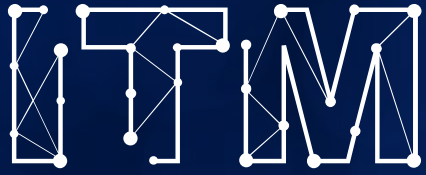
Az 2030-as megemelt uniós klímacél végrehajtása

A 2030-as uniós kibocsátás-csökkentési cél emelésének hatása

- Az EU nemrég elfogadott új klímacélja legalább nettó 55% kibocsátás-csökkentés 1990-hez képest 2030-ra, majd a klímasemlegesség elérése legkésőbb 2050-ig
- Az Európai Bizottság 2021. július közepén hozza nyilvánosságra azon jogszabály-módosító javaslatait, amelyekkel az új célt el szeretnék érni, közte az EU ETS újabb reformját
- Egyelőre keveset lehet tudni az új csomagról – a Bizottság 2020. szeptemberi hatásvizsgálata
- Az EU ETS tekintetében az új 2030-as alcél 65% körül alakulhat, így a lineáris csökkentési tényező nőhet, esetleg egyszeri sapka-kiigazításra is sor kerülhet, illetve felülvizsgálják a piaci stabilitási tartalék szabályait
- Eredmény: tartósan magas kvótaár

A 2030-as uniós kibocsátás-csökkentési cél emelésének hatása

- Importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus (Carbon border adjustment mechanism, karbonvám): nagy változásokat hozhat a kiosztásban, de a távhő-ágazatot várhatóan nem érinti, legfeljebb egyes ipari létesítményeknek szolgáltatott hőt
- Karbonárzás bevezetésre kerülhet az épületek és a közúti közlekedés tekintetében
- A megújuló energia részaránya 38-40%-ra nőhet uniós szinten (áramtermelésen belül 65%-ra, hűtés-fűtésen belül 40%-ra)
- Energiahatékonysági cél: a végső energia-felhasználásban 36-37%, a primer energia-felhasználásban 39-41% megtakarítást ér el az EU
- Ezen változások hatást gyakorolnak az egyedi fűtés és távhő-termelés jövőjére is

FELADATUNK A JÖVŐ

Az EU ETS-ből származó támogatások

Innovációs Alap

- A korábbi NER300 program folytatása bővített kerettel és javított feltételekkel
- 50 + 400 (+50) millió EUA egység értékesítéséből származó bevételből
- Cél az innovatív megújuló energia és energiatárolás; a szén-dioxid leválasztása és tárolása (CCS) vagy felhasználása (CCU); az ipari alacsony kibocsátású innováció első nagyméretű demonstrációs projektjei

10c derogáció

- Tíz alacsony jövedelmű tagállamban érhető el, 2030-ig. A támogatás kvótában történik.
- Az adott tagállam saját aukciós kvótái egy része terhére alkalmazhatja. A cél az energiaszektor modernizálása, fenntarthatóvá tétele, illetve forrásdiverzifikációja
- Nem növelheti a széntüzeléstől való függőséget. Csak 70%-os intenzitású társfinanszírozás
- Magyarország várhatóan az áramtermeléshez kapcsolódó széntüzelés kivezetését fogja támogatni e forrásból

Kvótabevételek

- Az EUA bevételek 50%-át zöldítésre kell fordítani
- Változatos szakmai célok,
- Idén is van távhő-korszerűsítésre vonatkozó támogatás

Modernizációs Alap (10d.)

- Tíz alacsony jövedelmű tagállamban érhető el
- Célja: az energetikai rendszerek modernizációja és az energiahatékonyság növelése – széntüzelés kizárva
- A támogatás pénzben történik. Az összes kvóta 2%-ából (2,5%), aminek 7,12%-a a magyar tagállami boríték, amit le kell fedjünk projektekkel

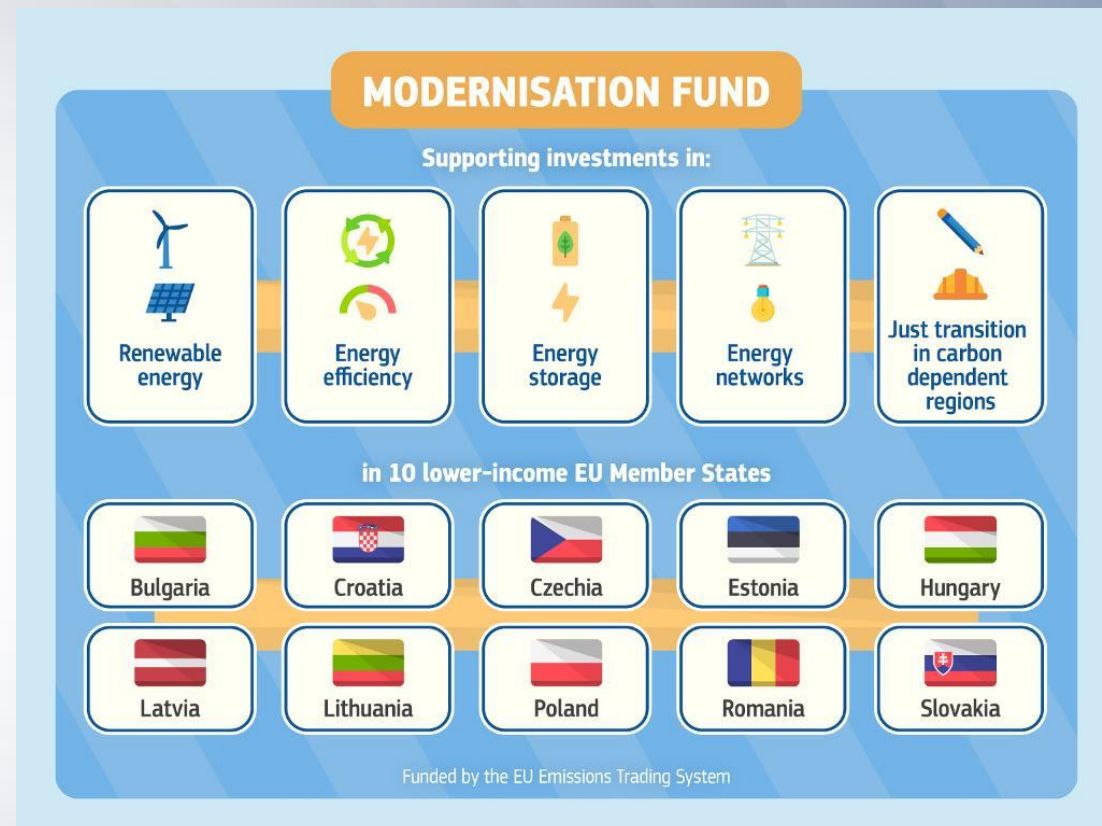

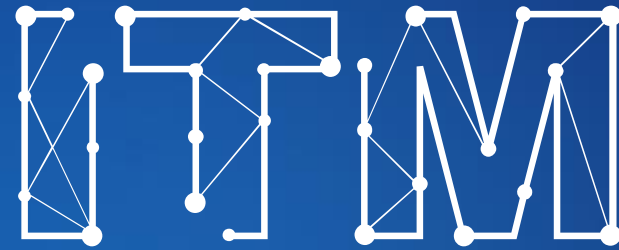
Az ITM által a Modernizációs Alapból támogatni tervezett beruházások

- Energiaközösségek fejlesztése (kiemelt)
- Megújuló energia alapú távhő-rendszerek fejlesztése és modernizációja (kiemelt)
- Felszíni távhő-elosztóvezetékek cseréje föld alatti, szigetelt vezetékekre (kiemelt)
- Központi kormányzati épületek támogatása (kiemelt)
- A kötelezettségi rendszer épületenergetikai beruházásai (kiemelt)

A beruházási bizottság részére benyújtott, elbírálás alatt álló beruházások – siker esetén

- **Energiaközösségek fejlesztése**
- **Megújuló energia alapú távhő-rendszerek fejlesztése és modernizációja**

FELADATUNK A JÖVŐ

**Köszönöm
a megtisztelő figyelmet!**

INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI
MINISZTERIUM